

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **D. M.**

oskarżonego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1a k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 maja 2026 r.,

skargi prokuratora

na wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 13 listopada 2025 r., VII Ka 697/25,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Lublińcu

z dnia 28 lutego 2025 r., II K 541/24

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.**

Waldemar Płóciennik

Dariusz Kala

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2025 r., sygn. akt II K 541/24, Sąd Rejonowy w Lublińcu uznał oskarżonego D. M. za winnego tego, że „w dniu 28 sierpnia 2024 r. w H. i H., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonał z portfela K. M. zaboru w celu przywłaszczenia cudzych rzeczy ruchomych w postaci pieniędzy w kwocie 2.200 zł, a także karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego, stanowiącej własność jego żony K. M., a następnie przy użyciu tej karty (do której znał numer PIN) dokonał bez zgody i wiedzy K. M., kradzieży w włamaniu w wypadku mniejszej wagi, cudzych rzeczy ruchomych w postaci pieniędzy (będącymi we władaniu K. M.) poprzez: opłacenie w sklepie w H. przy ul. [...] zakupów za kwotę 57,29 zł, wypłacenie z automatu bankowego kwoty 100 zł, a następnie kwoty 2.500 zł, czym działał na szkodę K. M. w łącznej wysokości 4.857,29 zł”, tj. za winnego popełnienia czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1a k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na mocy art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. zw. z art. 57b k.k. wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia w całości wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez zapłatę na rzecz K. M. 4.857,29 zł.

W pkt 3 i 4 Sąd orzekł o kosztach i opłatach.

We wniesionej apelacji, zaskarżając wyrok w całości, obrońca oskarżonego zarzucił:

„1. naruszenie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1a k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że oskarżony dopuścił się kradzieży i kradzieży z włamaniem w sytuacji, gdy rozporządzał środkami finansowymi wchodzącymi w skład majątku wspólnego małżonków, co do którego miał prawo rozporządzać,

2. naruszenie art. 278 § 1 k.k. poprzez błędną wykładnię pojęcia <<zaboru w celu przywłaszczenia>> i przyjęcie, że oskarżony działał z zamiarem przywłaszczenia,

podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że miał on zamiar zwrotu środków do majątku wspólnego”.

Ponadto

„1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym przyjęciu, że oskarżony działał z zamiarem definitywnego przywłaszczenia środków finansowych, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że miał zamiar ich zwrotu,

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieuwzględnieniu, że oskarżony posiadał środki finansowe pozwalające mu na zwrot pieniędzy wypłaconych z konta bankowego oraz zabezpieczenia materialnych potrzeb rodziny,

3. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że środki będące w dyspozycji żony oskarżonego stanowiły dla oskarżonego <<cudze mienie>>, mimo istnienia ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej”.

Obrońca podniósł również zarzut:

1. naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych obrony zmierzających do wykazania, że oskarżony posiadał środki finansowe pozwalające na zwrot pieniędzy na wspólne konto,

2. naruszenia art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie tej oceny w sposób dowolny,

3. naruszenia art. 4 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, w szczególności dotyczących posiadania środków finansowych na zwrot pieniędzy oraz faktycznych relacji finansowych w małżeństwie,

4. naruszenia art. 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy,

a w konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Częstochowie, po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem z 13 listopada 2025 r., sygn. akt VII Ka 697/25, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Lublińcu do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok uchylający wniósł Prokurator Rejonowy w Lublińcu, który zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść D. M. zarzucił „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 437 § 2 k.p.k. poprzez jego niezasadne zastosowanie i przyjęcie, że w niniejszej sprawie istnieją podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia przez Sąd I instancji na nowo przewodu w całości, w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości, a jedynie jego uzupełnienie w zakresie wskazanym przez Sąd odwoławczy, a nadto w sprawie nie zaistniały przesłanki wskazane w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k.”, wnosząc o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez prokuratora skarga zasługuje na uwzględnienie.

Skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji, stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k., może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Zgodnie z art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy w Częstochowie uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji, wskazując jako podstawę art. 437 § 2 k.p.k. i konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W jego ocenie, wynika to z konieczności zgromadzenia „części dowodów i ponownej weryfikacji całego

materiału dowodowego, który będzie mógł stanowić podstawę właściwej oceny prawnokarnej zachowania oskarżonego” (pkt 5.3.1.2.1. formularza).

Niezmienne pozostaje stanowisko wyrażone w uchwale I KZP 3/19, iż konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, OSNK 2019, z. 6, poz. 3). Akceptując powyższe stanowisko, stwierdzić należy, że w rozpoznawanej sprawie nie zaktualizowały się okoliczności nakazujące przeprowadzenie w całości na nowo przewodu sądowego w postępowaniu przed Sądem Rejonowym. Według aktualnie obowiązujących reguł postępowania apelacyjnego, sąd odwoławczy, co do zasady, po rozpoznaniu wniesionego środka zaskarżenia, winien wydać orzeczenie merytoryczne, a nie kasatoryjne. Wiąże się to z możliwością prowadzenia przez ten sąd postępowania dowodowego i wydawania orzeczeń reformatoryjnych, przy ograniczeniu wiążącym się z treścią art. 454 § 1 k.p.k.

Zajęte przez Sąd Okręgowy w Częstochowie stanowisko i podniesione na tę okoliczność argumenty, nie są wystarczające do uznania, że wadliwość postępowania przed Sądem Rejonowym pociąga za sobą konieczność ponowienia przewodu sądowego w całości, tym bardziej, iż w „Zapatriwaniach prawnych i wskazaniach co do dalszego postępowania” Sąd stwierdza, iż niezbędne jest uzupełniające przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków wskazanych przez obrońcę na rozprawie głównej w dniu 26 lutego 2025 r., mających mieć wiedzę na temat zabezpieczonych środków finansowych przez oskarżonego służących do zwrotu do majątku wspólnego stron oraz ponowne przeanalizowanie przez Sąd Rejonowy akt sprawy pod kątem ustalenia zamiaru D. M. . Dopiero na podstawie tak

przeprowadzonego postępowania, w ocenie Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji będzie mógł dokonać oceny prawnokarnej zachowań oskarżonego.

Przy zmienionym modelu postępowania odwoławczego, zakresie zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji i treści podniesionych zarzutów apelacyjnych, nie istnieją przeszkody w przeprowadzeniu przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego w zakresie określonym przez niego w uzasadnieniu wyroku, w tym także przesłuchania świadków. Treść i zakres stwierdzonych na etapie postępowania apelacyjnego uchybień, winny skłonić Sąd orzekający do: samodzielnego uzupełnienia materiału dowodowego - przesłuchania wnioskowanych przez obrońcę świadków [w ocenie Sądu Najwyższego wniosek obrońcy oskarżonego z rozprawy głównej z dnia 26 lutego 2025 r. dotyczył dwóch świadków, którzy mieliby zeznawać na różne okoliczności – jednego, który miał pomagać oskarżonemu w porozumieniu z pokrzywdzoną, drugi – który zabezpieczył środki finansowe służące do zwrotu do majątku wspólnego stron (k – 99)], próby dokonania oceny tak pozyskanego materiału dowodowego oraz analizy zgromadzonych dowodów pod kątem zamiaru oskarżonego i ewentualnego wydania orzeczenia merytorycznego.

Mając powyższe na uwadze uznać należało, że wniesiona skarga jest zasadna, ponieważ w sprawie nie zaistniała podstawa uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu i przekazania jej temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Konieczne było więc uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

[J.J.]

[r.g.]

Waldemar Płóciennik

Dariusz Kala

Andrzej Stępka